

*hokimligi
maktabgacha va maktab ta'lifi
boshqarmasi
maktabgacha va
maktab ta'lifi bo'limi tasarrufidagi
umumiy o'rta ta'lim maktabi
biologiya fani o'qituvchisi
ning
20__-20__-o'quv yilida
8-9-sinflar uchun biologiya fanidan
bo'sh o'zlashtiruvchi o'quvchilar uchun*

TO'GARAK HUJJATLARI

To‘garak a’zolari haqida ma’lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug’ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to‘liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							

15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“ _____ ” To‘garak mashg’ulotlar o‘tkazilish sanalari To‘garak rahbari _____

“

_”To‘garak mashg’ulotlar o‘tkazilish sanalari

To‘garak rahbari—

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO'

20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan to‘garagining ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Odam organizmining hujayraviy tuzilishi.	1		
2.	Organizm funksiyasining gumoral va nerv boshqarilishi.	1		
3.	Tayanch-harakatlanish sistemasining tuzilishi, funksiyasi va ahamiyati.	1		
4.	Muskullarning rivojlanishi, odam qad-qomatining shakllanishi.	1		
5.	Eritrotsitlar.	1		
6.	Qonning qon tomirlari bo‘ylab oqishi,	1		
7.	Nafas olish organlarining tuzilishi	1		
8.	Oshqozon-ichak kasalliklari va ularning oldini olish.	1		
9.	Vitaminlar va ularning ahamiyati.	1		
10.	Terining tuzilishi va funksiyasi.	1		
11.	Nerv sistemasining funksiyasi	1		
12.	Bosh miyaning tuzilishi va funksiyasi.	1		
13.	Oliy nerv faoliyati, shartli va shartsiz reflekslar.	1		
14.	Xotira.	1		
15.	Sezgi organlarining ahamiyati.	1		
16.	Eshitish organlarining tuzilishi, eshitish gigiyenasi.	1		
17.	Hid bilish va ta’m bilish organlari.	1		
18.	Tirik organizmlarning o‘ziga xos xususiyatlari.	1		
19.	Eukariotlar – o‘simliklarning xilma-xilligi.	1		
20.	Hujayrani o‘rganish tarixi va hujayra nazariyasi.	1		
21.	Yadro va uning tuzilishi.	1		
22.	Biomolekulalar.	1		
23.	Lipidlar.	1		
24.	Nuklein kislotalar.	1		
25.	Energiya almashinushi.	1		
26.	Xemosintez	1		
27.	Meyoz.	1		
28.	Jinsiy ko‘payish.	1		
29.	Embrional rivojlanish davri.	1		
30.	Rivojlanishning umumiy qonuniyatları. Biogenetik qonun. Embrionlarning o‘xshashlik qonuni	1		
31.	Noallel genlarning o‘zaro ta’siri.	1		
32.	Belgilarning birikkan holda irsiylanishi	1		
33.	Mutatsion (genotipik) o‘zgaruvchanlik.	1		
34.	O‘simliklar va hayvonlar seleksiyasi.	1		

Sana: " " 20 yil. Sinflar: . To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Odam organizmining hujayraviy tuzilishi.

Maqsadlar:

a) odam organizmining tuzilishi, undagi organlar sistemasi, to'qimalar va organlarning faoliyati, o'sish va rivojlanish qonuniyatlari haqida tushuncha berish, o'quvchilarda mavzuga nisbatan qiziqish uyg'otish, mavzu asosida kerakli bilim va ko'nikmalar hosil qilish, mavzuga oid tarqatilgan topshiriqlarni yakka va guruh holatida o'rganib, o'zlashtirishga erishish.

b) odamning sog'lom bo'lishi hamda uzoq umr ko'rishi jismoniy tarbiya hamda sportning ahamiyati, sog'lom turmush tarziga rioya qilishni tushuntirish, biologiya va tibbiyotga oid bilimlarini kengaytirish.

v) salomatlik odam organizmining biologik, aqliy, ruhiy, jismoniy holatlari va mehnat faoliyatining muvozanatlashgan birligi haqida tushuncha berish, O'zbekiston Respublikasida sog'lom, jismonan baquvvat, bilimli, ma'naviy-axloqiy yetuk, har tomonlama kamol topgan shaxsni shakllantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiylar elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

ijtimoiy vaziyatlarda ona tili hamda birorta xorijiy tilda o'zaro samarali muloqotga kirisha olish, muloqotda muomala madaniyatiga amal qilish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiysi:

mediamanbalardan zarur ma'lumotlarni izlab topa olish, saralash, qayta ishslash, saqlash, ulardan foydalana olish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiysi:

doimiy ravishda o'zini o'zi jismoniy, ma'naviy, ruhiy va intellectual rivojlantirish, kamolotga intilish, hayot davomida mustaqil o'qib-o'rganish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishslash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot jihizi: mavzuga oid ko'rgazmali qurollar, tarqatma materiallar, mavzuga oid jadvallar, mavzuga oid video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

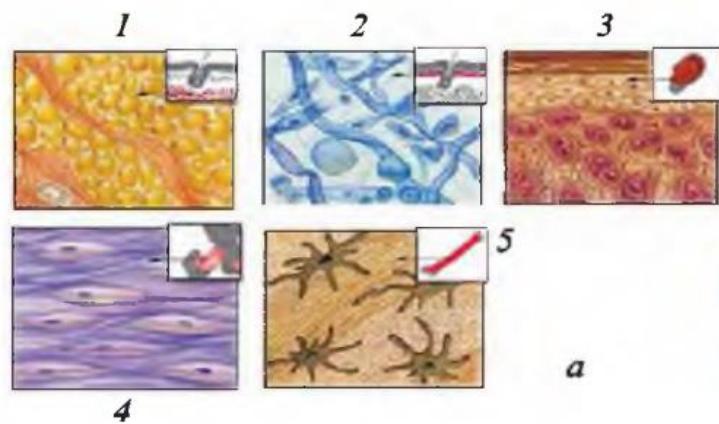
Odam organizmi hujayralarining xilma-xilligi. Odam organizmi ham o'simlik va hayvonlar singari hujayralardan tashkil topgan. Organizmdagi hujayralar shakli va funksiyasiga ko'ra bir-biridan farq qiladi (1-rasm). Hujayraning ichki qismi quyuq modda - sitoplazmabilan to'lgan. Sitoplazmam sirtdan hujayra membranasi chegaralab turadi. Uning markaziy qismida yadro, sitoplazmasida hujayra organoidlari joylashgan (2-rasm). Barcha organoidlar birgalikda hujayraning hayot faoliyatini ta'minlaydi. Quyida hujayralarni tashkil etuvchi qismlar to'g'risida ma'lumot beriladi. • hujayra membranasi — sitoplazma va organoidlami o'rabi turadigan ikki qavatlari juda yupqa parda, undagi maxsus naychalar moddalarni hujayra ichiga va hujayradan tashqariga tardab o'tkazadi,

III. Mustahkamlash:

Hujayra qismlari va ular fmksiyasini juftlab yozing: A hujayra membranasi, B lizosomalar, D endoplazmatik to'r, E - xromosomalar, F — ribosomalar, G — si-toplazma, H - yadro; 1 - oziqni parchalab hazm qiladi, 2 - moddalarni tashiydi, 3 - oqsil sintezlash, 4 - moddalarni hujayraga va hujayradan tashqariga o'tkazish, 5 - hujayra faoliyatini boshqarish, 6 - irsiy axborot saqlaydi, 7 - unda organoidlar joylashadi.

IV. Uyga vazifa:

Organizmda hujayralar to'qimalami, to'qimalar organlami, organlar organizmni hosil qiladi. Bitta hujayra ham to'qima, organ yoki organizmni hosil qilishi mumkinmi?

Sana: " " 20 yil. Sinflar: To'garak rahbari: _____

Mavzu: Organizm funksiyasining gumoral va nerv boshqarilishi.

Maqsadlar:

a) odam organizmining tuzilishi, undagi organlar sistemasi, to'qimalar va organlarning faoliyati, o'sish va rivojlanish qonuniyatlari haqida tushuncha berish, o'quvchilarda mavzuga nisbatan qiziqish uyg'otish, mavzu asosida kerakli bilim va ko'nikmalar hosil qilish, mavzuga oid tarqatilgan topshiriqlarni yakka va guruh holatida o'rganib, o'zlashtirishga erishish.

b) odamning sog'lom bo'lishi hamda uzoq umr ko'rishida jismoniy tarbiya hamda sportning ahamiyati, sog'lom turmush tarziga rioya qilishni tushuntirish, biologiya va tibbiyotga oid bilimlarini kengaytirish.

v) salomatlik odam organizmining biologik, aqliy, ruhiy, jismoniy holatlari va mehnat faoliyatining muvozanatlashgan birligi haqida tushuncha berish, O'zbekiston Respublikasida sog'lom, jismonan baquvvat, bilimli, ma'naviy-axloqiy yetuk, har tomonlama kamol topgan shaxsni shakllantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

ijtimoiy vaziyatlarda ona tili hamda birorta xorijiy tilda o'zaro samarali muloqotga kirisha olish, muloqotda muomala madaniyatiga amal qilish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiysi:

doimiy ravishda o'zini o'zi jismoniy, ma'naviy, ruhiy va intellectual rivojlantirish, kamolotga intilish, hayot davomida mustaqil o'qib-o'rganish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiysi:

jamiyatda bo'layotgan voqeа, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va ularda faol ishtirok etish, o'zining fuqarolik burch va huquqlarini bilishi, unga rioya qilish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhbat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishslash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

Mashg'ulot jihizi: mavzuga oid ko'rgazmali qurollar, tarqatma materiallar, mavzuga oid jadvallar, mavzuga oid video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Organizm bir butun sistema. Organizmdagi hujayralar, to'qi malar, organlar va organlar sistemalari o'zaro muvofiqlashgan bir butun sistema holatida ishlaydi. Bunday muvofiqlashuv gumoral (lot. humor — suyuqlik), ya'ni qon, limfa va to'qima suyuqligiga sekretsiya bezlari ajratib chiqaradigan kimyoviy moddalar - gormonlarhamda nerv sistemasi orqali amalga oshadi. Organizm funksiyasining gumoral boshqarilishi. Sekretsiya bezlari ishlab chiqaradigan kimyoviy moddalar hujayralar, to'qimalar, organlar va umuman.

Organizmda boradigan barcha jarayonlarni boshqarib boradi. Bu moddalarning ko'pchiligi juda past konsentratsiyada ham organizm ishiga katta fiziologik ta'sir ko'rsatadi.

III. Mustahkamlash:

1. Tushunchalarni ularning mazmmi bilan birga juftlab yozing: A - gomeostaz, B - retseptorlar, D gumoral boshqarilish, E impulslar, F biologik faol moddalar, G - o'z-o'zidan boshqarilish, H - nerv boshqarilish; 1 - nerv signallari orqali, 2 - ichki muhit orqali, 3 - signallar, 4 - nerv va gormonlar orqali amalga oshadi, 5 - ichki muhit doimiyligi, 6 - sezgir nerv uchlari, 7 - gormonlar, fermentlai, vitaminlar.

IV. Uyga vazifa:

- 1.Organizmnning normal faoliyati ichki muhitning turg'mligi bilan bog'liq. Odam tuzli ovqat yesa yoki ko'p suv ichganida organizmda tuz yoki suv miqdori oshib ketganida qaysi organlar faoliyati tufayli ichki muhit turg'unligi tiklanadi?

Sana: " " 20 yil. Sinflar: . To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Tayanch-harakatlanish sistemasining tuzilishi, funksiyasi va ahamiyati.

Maqsadlar:

- odam organizmining tuzilishi, undagi organlar sistemasi, to'qimalar va organlarning faoliyati, o'sish va rivojlanish qonuniyatlari haqida tushuncha berish, o'quvchilarda mavzuga nisbatan qiziqish uyg'otish, mavzu asosida kerakli bilim va ko'nikmalar hosil qilish, mavzuga oid tarqatilgan topshiriqlarni yakka va guruh holatida o'rganib, o'zlashtirishga erishish.
- odamning sog'lom bo'lishi hamda uzoq umr ko'rishi jismoniy tarbiya hamda sportning ahamiyati, sog'lom turmush tarziga rioya qilishni tushuntirish, biologiya va tibbiyotga oid bilimlarini kengaytirish.
- salomatlik odam organizmining biologik, aqliy, ruhiy, jismoniy holatlari va mehnat faoliyatining muvozanatlashgan birligi haqida tushuncha berish, O'zbekiston Respublikasida sog'lom, jismonan baquvvat, bilimli, ma'naviy-axloqiy yetuk, har tomonlama kamol topgan shaxsni shakllantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

mediamanbalardan zarur ma'lumotlarni izlab topa olish, saralash, qayta ishslash, saqlash, ulardan foydalana olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqeja, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va ularda faol ishtirok etish, o'zining fuqarolik burch va huquqlarini bilishi, unga rioya qilish.

Mashg'ulot turi: mavzuga oid yangi ma'lumotlarni o'quvchilarga yetkazishda yangi texnologiyalardan foydalanish, yozma, og'zaki, ko'rgazmali aralash mashg'ulot, suhabat, munozara, noananaviy, hamkorlikda ishslash, yangi tushuncha va bilimlarni shakllantirish.

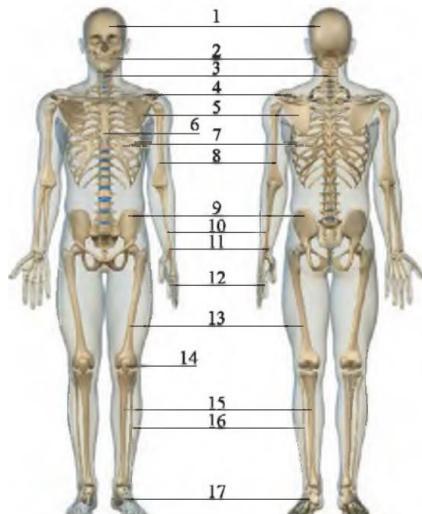
Mashg'ulot jihizi: mavzuga oid ko'rgazmali qurollar, tarqatma materiallar, mavzuga oid jadvallar, mavzuga oid video roliklar, slaydlar, guruhlar uchun rag'bat kartochkalari.

I.Tashkiliy qism: salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorlarligini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Odam skeletining tuzilishi. Odam skeleti 206 ta suyakdan tashkil topgan bo'lib, ulardan 85 tasi juft, 36 tasi toq va ular joylashishiga ko'ra umurtqa pog'onasi, bosh, tana, qo'l va oyoq hamda ularning kamar skeletlariga ajratiladi.

Qo'l skeleti yelka, bilak, tirsak, kaftusti, kaft, panja va 2 juft yelka kamari (kurak, o'mrov) suyaklaridan iborat. Yelka kamari qolning erkin suyaklarini umurtqa pog'onasining ko'krak boiimi bilan tutashtirib turadi. Oyoq skeleti son, tizza qopqog'i, katta va kichik boldir, tovon, kaft va barmoq suyaklaridan iborat. Ikkita katta yassi chanoq suyaklari oyoq kamarini hosil qiladi. Suyaklarning birikishi. Suyaklar o'zaro harakatchan, yarim harakatchan yoki harakatsiz birikishi mumkin (18-rasm). Harakatchan, ya ni bo'g'imlar orqali birikish qo'l va oyoqning naysimon suyaklari uchun xos bo'ladi. Suyaklarning harakatchan birikkan joylari bo'g'im deyiladi. Bo'g'imlar orqali birikadigan suyaklardan binning uchi qavariq, ikkinchisining uchi botiq bo'ladi. Yarim harakatchan birikishda o'zaro birikadigan suyaklar orasida tog'ay qatlam bo'ladi. Umurtqa pog'onasidagi umurtqalar o'zar shu usulda birikadi. Harakatsiz birikish choksiz va chocli bo'ladi. Kalla suyaklari o'zar chokorqali, yuz va chanoq suyaklari, dumgaza Limurtqalan choksizbirikadi.

III. Mustahkamlash:

Ko'krak qafasi skeleti suyaklari va ulai sonini juftlab yozing: A - umurtqalar, B - qovurg'alar, D - haqiqiy qovurg'alar, E - soxta qovurg'alar, F - yetim qovurg'alar, G - to'sh; 1 - 7 juft, 2 - 2 juft, 3 - 1 ta, 4 - 3 juft, 5-12 juft, 6-12 ta.

IV. Uyga vazifa:

- Qo'l panjasida to'rtta barmoq yonma-yon, bosh barmoq esa ular qarshisida joylashgan. Barmoqlarning bunday joylashuvi qanday ahamiyatga ega?
- Arxeologik qazilmalardan birida odam suyagi topilgan. Suyak ayol yoki erkakka tegishli ekanligini qanday aniqlash mumkin?

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o‘zingiz uchun kerakli ma’lumotlarni yuklab oling.

+99890-530-00-68 nomerga telegramdan yozishingiz yoki telegramdan nza4567 izlab telegramga murojaat qilishingiz so‘raladi. Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi.

Hujjat word variant doc formatda beriladi.

40 listdan iborat biologiya fanidan 8-9-sinf bo‘sh o‘zlashtiruvchi o‘quvchilarga 34 soatli to‘garakni to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: HUMO 9860230104973329

Plastik egasi Nabihev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng
yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga
joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**

*Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega
bo‘ling!*

Bizda maktablar uchun quydagи hujjatlar mavjud

- 1. 1-11-Sinflar uchun sinf soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to‘garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO‘ ish hujjatlari**
- 11. O‘IBDO‘ ish hujjatlari**
- 12. Psixolog hujjatlari**
- 13. Xotin-qizlar qo‘mitasi ish hujjatlari**
- 14. Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15. Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**